

Anpassning av kreditupplysningar för factoringbolag

Casper Westerlund

Casper Westerlund

Examensarbete / Degree Thesis
Företagsekonomi / Business Administration

2010

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Identifikationsnummer:	3021
Författare:	Casper Joakim Westerlund
Arbetets namn:	Anpassning av kreditupplysningar för factoringbolag
Handledare (Arcada):	Maj-Britt Granström
Uppdragsgivare:	
<p>Riskhantering är en viktig del i företagets verksamhet idag. En viktig del av riskhantering är att företagen har kännedom om företagen de gör samarbete med. Genom att känna till sina samarbetspartner minskar risken för kreditförluster. Kreditupplysningar är ett sätt för ett företag att få information om andra företags ekonomiska situation och bakgrund. I en kreditupplysning analyseras företagen från flera olika synpunkter och deras summa ger ett ratingtal som skall beskriva ett företags nuvarande situation. I studien granskas två företag som ger ut kreditupplysningar, de är Dun & Bradstreet och Suomen Asiakastieto. Factoringbolag är företag som finansierar andra företags kundfordringar för att deras kunder skall kunna få ett jämnare kassaflöde och förbättra deras likviditet. Factoringbolag använder sig av kreditupplysningar för att få information om sina kunder och kundernas kunder. Informationen om företagen i kreditupplysningarna möter inte alltid factoringbolagens behov. Arbetets mål är att anpassa sättet enligt vilket kreditupplysningarna byggs upp så att det tjänar factoringbolagens behov. I undersökningen granskas brister och förbättringsmöjligheter i Dun & Bradstreet's rating modell från ett factoringbolags synvinkel. Undersökningen görs genom att intervjua två personer som arbetar inom factoring. Intervjuerna skall ge idéer om vilka faktorer bör ändras eller tillsättas i en nuvarande rating modell för att factoringbolagen skall ha mer nytta av kreditupplysningarna.</p>	
Nyckelord:	Kreditupplysningar rating modell riskhantering factoringbolag
Sidantal:	37
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Business Administration
Identification number:	3021
Author:	Casper Joakim Westerlund
Title:	Adapting credit records for factoring companies
Supervisor (Arcada):	Maj-Britt Granström
Commissioned by:	
<p>Risk management is an important part of corporate business today. A crucial part of risk management is that companies are aware of the companies they collaborate with. By knowing their partner they decrease the risk of credit losses. Credit record is a way for a company to get information about other companies' financial situation and background. Credit record analyzes companies from several different views and their sum gives a rating which is to describe a company's current situation. The study examined two companies that issue credit records, they are Dun & Bradstreet and Suomen Asiakastieto. Factoring companies are firms that finance other companies' accounts receivable. A factoring company's aim is to give their customers a more even cash flow and improve their liquidity. Factoring companies use credit records to obtain information about their customers and customers' customers. Information on companies in credit records do not always satisfy a factoring company's needs. The aim of this study is to adapt the way credit records are built up so that they serve a factoring company's need. The study examined gaps and improvement opportunities in the Dun & Bradstreet rating model from a factoring company's point of view. The study is conducted by interviewing two people who work in a factoring company. The interviews will give ideas on what variables should be modified or added to an existing rating model, so that factoring companies would have more benefit from the credit records.</p>	
Keywords:	Credit records rating model risk management factoring company
Number of pages:	37
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL / CONTENTS

1. Inledning.....	6
1.1. Problemformulering	7
1.2. Syfte	9
1.3. Avgränsningar	9
1.4. Metodval	9
2. Risker inom företagsverksamhet.....	10
2.1. Nya företag	11
2.2. Bransch/marknad	12
2.3. Kundkrets	12
3. Factoringbolag.....	13
3.1. Kreditupplysningar för factoringbolag.....	14
3.2. Lagen om beställarens ansvar	15
4. Kreditupplysningar	16
4.1. Dun & Bradstreet	17
4.2. Suomen Asiakastieto Oy	20
4.3. Brister och risker i kreditupplysningar	22
5. Undersökning.....	23
5.1. Företagens verksamhet.....	25
5.2. Företagens bakgrund	26
5.3. Ekonomisk situation.....	27
5.4. Företagens betalningsbeteende	29
5.5. Faktorer rating-modellen inte iakttar.....	30
5.6. Viktig information för factoringbolag	31
5.7. Studiens slutsatser	33
6. Diskussion och avslutning.....	34
Källor	36
Bilagor	39

Figurer / Figures

Figur 1: Antalet nya och slutade företag åren 2005-2008 (Källa: Statistikcentralen).....	11
Figur 2. Transaktioner mellan factoringbolag och dess kunder	14
Figur 3: Transaktioner mellan säljaren och beställaren.	16
Figur 4: Fördelningen mellan olika ratingtal i september 2010 (Källa: www.kauppalehti.fi).....	18
Figur 5. Dun & Bradstreets rating modell. (källa: dbfinland.dnb.com).....	20
Figur 6: Dun & Bradstreets rating modell, som användes som bas för intervjuer (Källa: dbfinland.dnb.com).....	24
Figur 7: Verksamhetsdelen i Dun & Bradstreets rating modell (Källa: dbfinland.dnb.com)	25
Figur 8: Bakgrundsdelen i Dun & Bradstreets rating modell (Källa: dbfinland.dnb.com).....	27
Figur 9: Redogörelse för ett företags ekonomiska situation i Dun & Bradstreets rating modell (Källa: dbfinland.dnb.com).....	28
Figur 10: Analys av betalningsbeteende i Dun & Bradstreets rating modell (Källa: dbfinland.dnb.com).....	29

1. INLEDNING

Kreditförluster är en sak alla företag försöker undvika. De kostnader en kreditförlust hämtar med sig åt ett företag leder till att företag måste sälja flera gånger mera än vad kreditförlusten är. Enligt Kauppalehti 14.05.2010 måste ett företag sälja så mycket att summan av täckningsbidragen täcker kreditförlusten totala utgifter. Detta kan leda till att om ett företag gör en kreditförlust på 500 euro och har ett täckningsbidrag på 5 % måste företaget öka sin försäljning med 10 000 euro för att täcka förlusten. Kreditförluster kan skapa betydliga förluster åt företag om de inte har en noggrann koll på hurdant skick företagen de handlar med är i. Ett bra sätt åt företag att minska risken för kreditförluster är att veta om kundens ekonomiska situation och betalningsbeteende före de handlar med dem. Genom att beställa kreditupplysningar på företag får man en bild av ekonomiska situationen och eventuellt anmärkningar av tidigare betalningssvårigheter. Kreditupplysningar i Finland ges ut huvudsakligen av två företag: Suomen Asiakastieto Oy och Dun & Bradstreet, som är en del av den globala Bisnode koncernen. Kreditupplysningarna är gjorda för att företag skulle kunna få en mer täckande bild av andra företags situation och kreditvärdighet. Kreditupplysningarna byggs upp runt fyra faktorer: verksamhet, bakgrund, ekonomiska situation och betalningsbeteende. Dessa fyra faktorer skall ge en bild av företag så att man kan bestämma sig om företagets kreditvärdighet. Kreditupplysningarna skall även åskådliggöra potentiella risker med att sälja på kredit till företaget.

Då företag har brist på driftkapital kan de jämna ut och försäkra sitt kassaflöde med att sälja sina kundfordringar till ett factoringbolag. Factoringbolagens verksamhet går ut på att finansiera ett företags försäljningsfakturor, med hjälp av detta får företagen sina fordringar inbetalade snabbt och säkert. Detta leder till att företagets likviditet förbättras genom att kundfordringarna betalas in betydligt snabbare och man behöver inte vänta på betalningen ända till förfallodagen. Factoringbolagen måste dock kunna bestämma sig om det är riskabelt eller inte att finansiera fordringarna. Då behöver även factoringbolagen kreditupplysningar som ett medel för att se på möjliga risker och undvika förluster.

Factoringbolagen måste försäkra sig om att både deras kunder och de företagen kunden säljer till är i skick.

Detta arbete kommer att handla om kreditupplysningar som är en del av företags riskhantering idag. Kreditupplysningar är av stor betydelse för företag. Detta p.g.a. att riskhantering är en väsentlig del i företagets verksamhet för att kunna förutse olika fall som kan leda till t.ex. kreditförluster. Denna undersökning fokuserar sig åt att förbättra möjligheter att förutse framtida risker med kunder till factoringbolag. Kreditupplysningar byggs med att samla ihop information om företags bakgrund, ekonomiska situation, verksamhet och betalningsbeteende. Informationen kreditupplysningar ger möter inte alltid factoringbolagens behov. Factoringbolag finansierar ett företags försäljningsfordringar och behöver därmed information om företagen som de finansierar. Factoringbolagen behöver även information om de företagen som i sista hand skall betala fakturan. Målet med denna studie är att försöka anpassa nuvarande rating modeller så att factoringbolag kan använda det åt sina egna kunder. Rating modeller byggs upp med att man beaktar olika aspekter av ett företags situation. Genom att mata in information om ett företag i en rating modell ger man en rating till ett företag. Rating modellen skulle användas vid sidan av de rating- och kreditupplysningar som redan finns tillgängliga av bolag som t.ex. Suomen Asiakastieto. Factoringbolag har information om sina kunder som inte beaktas av nuvarande rating modeller. En anpassad rating modell skulle beakta även denna information.

1.1. Problemformulering

Factoringbolagens verksamhet går ut på att finansiera företags kundfordringar så att deras kassaflöde blir snabbare och säkrare. Factoringbolaget finansierar endast fakturor som man får en kreditlimit åt. Men när man finansierar fakturan måste man vara säker på att fakturan har en verklig faktureringsgrund.

När företag har det finansiellt svårt kan vissa företag försöka fakturera för tidigt d.v.s. före arbetet är gjort färdigt eller före varan kommit fram. Med detta försöker företag få likvida medel snabbare från sin finansierare så att de klarar sig till nästa dag(Larsson 2000 s. 29). T.ex. om ett företag har väldigt stor brist på likvida medel och man försöker med oärliga konstigheter få pengar snabbare kan det även hända att företaget hinner gå i konkurs mitt i en entreprenad och detta i sig innebär kreditförluster för kreditgivaren. Då man finansierar ett annat företags kundfordringar måste finansieraren vara medveten om alla skulder företaget har.

Tyngdpunkterna på riskfaktorer för ett företag som finansierar andras kundfordringar skiljer sig från vanliga b-2-b företag där det endast finns två parter. Detta innebär att ratingtalen som kreditupplysningsföretag ger inte är helt valida specifikt för denne tredje parten. Det som faktureras ser man aldrig fysiskt eller konkret, utan man har endast fakturan och underskrifter att utgå ifrån vilket leder till att företag som finansierar kundfordringar är beroende av kreditupplysningar.

Factoringbolagen har oftast tillgång till mer ingående data om företagen de har som kunder än vad kreditgivare har. Detta nås med att factoringbolagen kan få reda på ändringar i deras kunders ekonomiska ställning genom personliga kontakter och interaktion. Personerna bakom företagen och deras yrkeskunnighet är faktorer som påverkar ett factoringbolags beslut på att finansiera dess kundfordringar. Dessa är dock faktorer som rating företagen inte beaktar p.g.a. brist på personlig kontakt med företagen och erfarenhet av att jobba med företagen.

1.2. Syfte

Syftet med detta arbete är att anpassa ett rating-system för factoringbolags behov genom att se vad de redan existerande ratingutgivarna använder som grund för deras beslut, därefter undersöks vilken information om företag är viktig för factoringbolag.

1.3. Avgränsningar

Som modeller för hur man skapar kreditupplysningar och vad som påverkar dem används två ledande bolag i Finland, dessa är Dun & Bradstreet och Suomen Asiakastieto. Dessa två företag har väldigt täckande system hur de uppgör ratingtal. Dessa två räcker för att få ett tillräckligt vitt perspektiv på hur man bygger upp ett rating system. Därför har det valts att inte iaktta andra företag som ger ut kreditupplysningar.

1.4. Metodval

Forskningen kommer att utföras genom benchmarking av två redan existerande och väl etablerade kreditupplysningsbolag. Dessa två är Dun & Bradstreet och Suomen Asiakastieto. Då dessa två iaktas kommer det att försökas hitta skillnader på vad man ger ut för uppgifter och hur stor tyngd som läggs på faktorer och om det finns skillnader mellan företagen.

Reaktionsförmågan till ändringar inom företags situation och hur ändringen avspeglar sig i företagets ratingtal granskas. Efter att det skett en drastisk förändring i ett företags

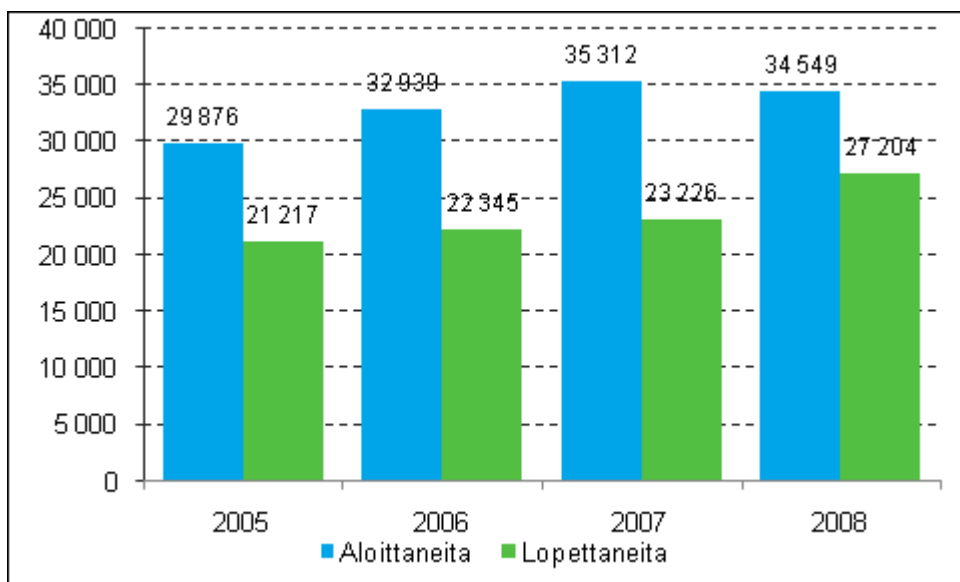
rating borde man se att det funnits indikatorer för detta i företagets beteende före ändringen. Under arbetet kommer det att försöka etableras viktiga faktorer som avslöjar framtida förändringar. Viktigt är att se vad som kan utgöra mer betydelsefulla risker för factoringbolag jämfört med handel mellan endast två parter. Då ett företag finansieras av ett factoringbolag har företaget och factoringbolaget ingått ett kontrakt där företaget säljer alla sina försäljningsfakturer till factoringbolaget. Factoringbolaget överväger därför riskerna med sin potentiella nya kund. Kreditupplysningar ger en väldigt bra översikt av företagets ekonomiska situation och historia. När factoringbolagen ingår ett nytt kundförhållande har de dock etablerat en personlig kontakt med företagets ansvarspersoner. För att kunna anpassa de redan etablerade kreditupplysningarna behövs information om vad som kunde förbättras i dessa kreditupplysningar. Intervjuer av personer som jobbar inom factoring används för att få reda på vad som är speciellt viktig information för factoringbolag.

2. RISKER INOM FÖRETAGSVERKSAMHET

I detta kapitel hanteras olika risker inom företagsverksamhet. Den vanligaste orsaken till problem är brist på kapital. Då ett företag har en längre tid brist på kapital leder det eventuellt till betalningssvårigheter. När ett företag inte kan betala sina skulder kan borgenären försöka inkassera sina fordringar genom att lägga företaget på protestlistan som publiceras dagligen av Kauppalehti. Då borgenärerna vill gå ett steg längre kan de göra en konkursansökan. Alla likvida medel i ett företag skall dock vara använda för att inkasseringen av en fordran skall framskrida ända till detta skede.

I Finland grundas årligen dryga 30 000 nya företag. Antalet har vuxit en del från år 2005 till året 2008 (Figur 1). Förhållandet mellan företag som startats och avslutats under denna tidsperiod har hållits ganska konstant. Under denna tidsperiod har det grundats årligen 10 000 företag mer än vad det har avslutats. År 2008 har det avslutats avsevärt mer företag än föregående år 2007. Den årliga ökningen av avslutade företag har

före 2008 varit ungefär 1000 stycken. År 2008 har antalet avslutade företag ökat från föregående år med 4000 stycken. Detta kan härstamma från att finanskrisen börjat år 2008.

Figur 1: Antalet nya och slutade företag åren 2005-2008 (Källa: Statistikcentralen)

2.1. Nya företag

När man bestämmer sig för att starta ett nytt företag kräver detta ett startkapital. Minisumman för ett aktiebolags eget kapital är endast 2500 euro. De största kostnader utgörs dock av andra kostnader som t.ex. hyra, personalkostnader och anskaffning av lager. Kostnaderna uppgör oftast en så stor summa att entreprenören måste använda sig av främmande kapital. Med främmande kapital menas då oftast lån av olika finansiella institutioner som t.ex. banker (Gröndahl 1999 s. 37-38). Lånen man lyfter måste alltid amorteras och detta ställer krav på det nya företaget. Det nya företaget måste inom kort kunna skaffa så pass mycket inkomster att de kan amortera lånen (Karjalainen 1999 s. 111). Enligt Suomen Asiakastieto Oy:s seminarium ”Vältä vaarallisia yrityssuhteita – Luotonhallinnan seminaari”, går de flesta företagen i konkurs tre år efter att de börjat sin verksamhet. Då räknas det att kapitalförskottet, man fått med lånet företaget tagit när de startat sin verksamhet, har tynat ut. Detta kräver att företaget måste klara sig på egen

hand. Företagen måste kunna skapa vinst och uppehålla sitt kassaflöde enbart genom sin verksamhet.

En faktor som påverkar nya företags möjligheter att klara sig är vilken bransch företaget är på (Eklund 2001 s. 83-85). Om det finns väl etablerade konkurrenter på marknaden är det alltid svårare för företaget att etablera sig. Branscher som kräver stora lager eller andra stora kapitalinsatser i starten gör att företagen måste ta mera lån då de startar sin verksamhet. Detta kan leda till att skulderna blir oproportionellt stora i jämförelse till omsättningen, vilket i sin tur gör att företagens soliditet blir väldigt svag.

2.2. Bransch/marknad

Den bransch ett företag är på har en väldigt stor betydelse för framtida vyer. Olika branscher har så klart olika faktorer som påverkar dem i en varierande grad. Om företaget är i en bransch som är volatil kan detta leda till snabba ändringar i företagets ekonomiska situation. T.ex. företag som är inom en bransch som tillverkar lyxvaror kan präglas starkt av externa faktorer som den senaste finanskrisen. Marknaden kan snabbt tyna ut och det kan ta en tid före den återupphämtar sig (HS: 13.04.2010). För att idka verksamhet inom vissa branscher kräver det en stor mängd driftkapital vilket i sig hämtar med sig stora krav på företagets sätt sköta sin ekonomi. Inom byggnadsbranschen ingår det ofta långa projekt. Detta kräver att företagen inom denna bransch måste kunna försäkra sig om sin ekonomi för långa tider framåt.

2.3. Kundkrets

Företagens likviditet påverkas starkt av hur snabbt dess kunder betalar in kundfordringarna (Karjalainen 1999 s. 141). Om det tar länge för ett företag att få in sina kundfordringar in kräver detta stora mängder med likvida medel. Därför är det ytterst viktigt att företag känner till deras kunders betalningsbeteende och – förmåga innan de säljer till

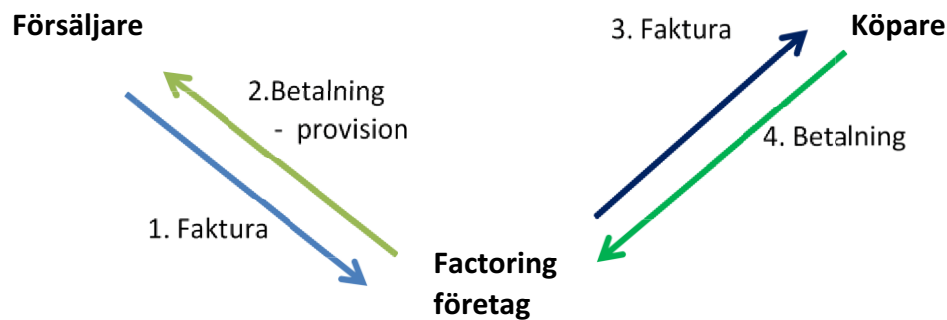
dem. Kunder som man kan förvänta att eventuellt betala långsamt är företag som har det dåligt ekonomiskt. Dessa kunder betalar långsamt p.g.a. att de helt enkelt inte har pengar att betala fakturorna i tid.

Till övriga kunder som eventuellt betalar långt efter förfallodagen hör stora multinationella företag i Finland. Detta är ett relativt nytt fenomen som skapar problem för mindre företags kassaflöde. Företag som fungerar som underleverantörer för stora företag blir idag diskriminerade av större företag. Detta beror på att de stora företagen har en så stor konkurrensfördel att de kan diktera betalningsvillkoren till sina underleverantörer. När ett mindre företag är underleverantör till ett stort företag kan försäljningen till det större företaget utgöra en så stor del av företagets omsättning att hela verksamheten bygger på detta samarbete. Underleverantörer kan ibland vara så beroende av samarbetet med ett multinationellt företag att de måste gå med på betalningsvillkoren stora multinationella företag kräver. (Kauppalehti 23.09.2010)

3. FACTORINGBOLAG

Factoring verksamheten startade i Finland på 1960-talet. Företagets behov av rörelsekapital kan fyllas genom att finansiera företagets fakturafordringar eller med andra ord genom factoring. Med hjälp av ett factoringbolag kan ett företag jämna ut skillnader mellan olika säsonger. Med hjälp av factoring är det också lättare för företag att planera framtida kassa och likviditet för att kassaflödet hålls jämnare då man vet i förväg när försäljningsfakturorna betalas in. Till factoring hör ofta även att man uppehåller försäljningsreskontran och indrivning av fakturor. (Suomen Rahoitusyhtiöiden Liitto 2003)

Factoringbolag fungerar genom att ett företag (försäljare) skickar sin försäljningsfaktura till factoringbolaget. Factoringbolaget betalar till försäljaren fakturans summa minus en provision. Därefter skickas fakturan till försäljarens kund (köpare) som sedan betalar på förfallodagen till factoringbolaget.

Figur 2. Transaktioner mellan factoringbolag och dess kunder

3.1. Kreditupplysningar för factoringbolag

Under denna forskning kommer jag att se på två existerande kreditupplysningsgivare, Dun & Bradstreet och Suomen Asiakastieto, och hur de bygger upp sina kreditupplysningar och vad de grundar sina ratingtal de ger i kreditupplysningarna på. En kreditupplysning bildar ett sammandrag av företags ekonomiska situation och kreditvärdighet. Företagen klassificeras sedan efter hur pass bra kreditvärdigheten är. Rating modeller beaktar ekonomiska nyckeltal som t.ex. nettovinst och soliditet. Rating modeller beaktar även betalningsbeteende, företagets ålder och ansvarspersonerna bakom företaget.

Factoringbolag har stor nytta av kreditupplysningar och de används till finansieringsbeslut. Då ett factoringbolag väger om man ska ta åt sig en ny potentiell kund används kreditupplysningar för att kunna se eventuella risker i företaget. Factoringbolagen har dock skapat en personlig kontakt med företaget och kan därmed ha kunskap om företaget som inte syns på kreditupplysningar. Sådan kunskap kan vara: yrkeskunnighet (antalet reklamationer) och mellanbokslut som ger de färskaste siffrorna av företaget.

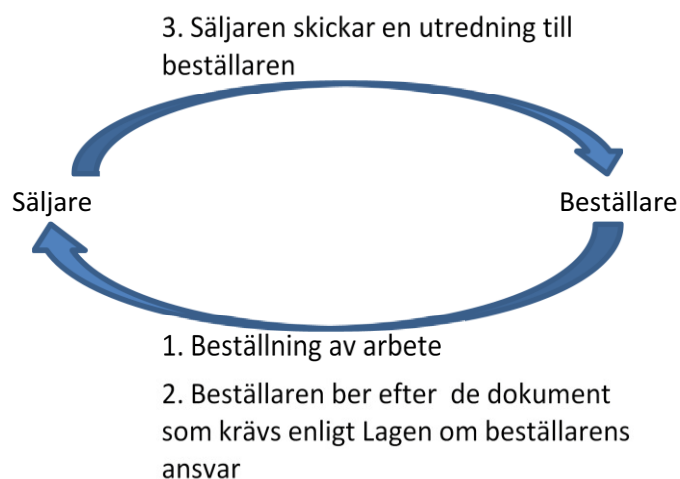
3.2. Lagen om beställarens ansvar

Som en viktig del av ett factoringbolags riskhantering är att få information om dess samarbetspartners har följt sin plikt att betala de avgifter som nämns i Lagen om beställarens ansvar (1233/2006).

Lagen om beställarens ansvar tillämpas på beställare som anlitar hyrda arbetstagare i Finland. Lagen tillämpas även på beställare i vars arbetslokaler arbetstagare, som är anställda beställarens underleverantör, jobbar i. Lagen om beställarens ansvar togs i bruk år 2007 och denna lag har stadgats för att minska grå ekonomi. Lagen om beställarens ansvar innebär att beställaren måste begära och avtalspartnern inlämna följande:

- en utredning om huruvida företaget är infört i förskottsuppbörsregistret och arbetsgivarregistret enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) samt i registret över mervärdesskattskyldiga enligt mervärdesskattelagen
- ett utdrag ur handelsregistret
- ett intyg över betalda skatter eller ett intyg över skatteskuld eller en utredning om att en betalningsplan angående skatteskulden har gjorts upp
- intyg över tecknande av pensionsförsäkringar samt över betalning av pensionsförsäkringsavgifter eller en utredning om att en betalningsöverenskommelse har ingåtts angående pensionsförsäkringsavgifter som förfallit till betalning
- en utredning om vilket kollektivavtal som skall tillämpas på arbetet eller om de centrala anställningsvillkoren

Dessa skyldigheter gäller mellan t.ex. en beställare och en entreprenör, men om entreprenören har ett factoringbolag som finansierar dess fakturor är det ytterst viktigt även för factoringbolaget att få intyg över skatteskuld från entreprenören. Detta är viktigt för att man får uppdaterad information om företagets ekonomiska situation och man kan se tidiga spår på möjliga kommande svårigheter.

Figur 3: Transaktioner mellan säljaren och beställaren.

Intyg på att företag har fyllt kraven för lagen om beställarens ansvar kan beställas från RALA – Rakentamisen Laatu ry eller nätsidan tilaajavastuu.fi. Dessa ger dock endast information om allt är i skick, de nämner inte ifall företaget har obetald skatteskuld eller inte. Enligt dessa sidor är allt i skick ifall företaget har gjort en betalningsplan till att betala skatteskulden, men summorna kan vara väldigt stora. Den mest noggranna bilden av ett företags skatteskuld fås därför endast från skatteverkets intyg och detta intyg kan endast entreprenören själv beställa.

4. KREDITUPPLYSNINGAR

En kreditupplysnings huvudsakliga uppgift är att ge en heltäckande bild av ett företags situation. Kreditupplysningarna tar hänsyn till olika faktorer som påverkar företagens helhet. Information som företagen ger ut, som t.ex. bokslut, tas i hänsyn då man redogör för situationen i företagen. Kreditupplysningarna görs för att utomstående, möjligen samarbetspartners, kunde få en insyn på företaget. De som beställer kreditupplysningar

vill ofta använda dessa för att bättre kunna undvika framtida risker. Mängden information i kreditupplysningarna begränsas av den information ett företag gett till offentligt bruk. Enskilda näringsidkare måste inte lämna in sitt bokslut till handelsregistret i patent- och registerstyrelsen. Detta leder till att bilden en kreditupplysning ger av en enskild näringsidkare inte alltid motsvarar verkligheten. Kreditupplysningar klassificerar företagen med att ge åt dem olika ratingtal. Det ratingtal ett företag fått skall ge en indikation om hurdant skick företag är ekonomiskt och tar även hänsyn till företagets betalningsbeteende, bakgrund och verksamhet.

För att anpassa en rating modell åt factoringbolag kommer jag att se på redan existerande rating bolag och hur de värderar företag. Dessa företag har gett ut en mängd information som kan anpassas till denna forskning. Båda företagen jag ser på, d.v.s. Dun & Bradstreet Oy och Suomen Asiakastieto Oy, har gett ut statistik på flera indikatorer som ger upphov till möjliga framtida problem.

Företagen jag observerar fungerar på de sätt de gör som ett resultat av tiotals år med erfarenhet av vad som kan ses inverka på ett negativt eller positivt sätt på olika företag. Detta är orsaken till varför det under denna studie inte kommer att skapas ett rating system som är menat att konkurrera med de redan existerande företagen inom branschen. Istället skapar man ett rating system för ett specifikt behov där man lägger tyngd på vissa indikatorer mer än andra i en annan fördelning än i de redan existerande företagen.

4.1. Dun & Bradstreet

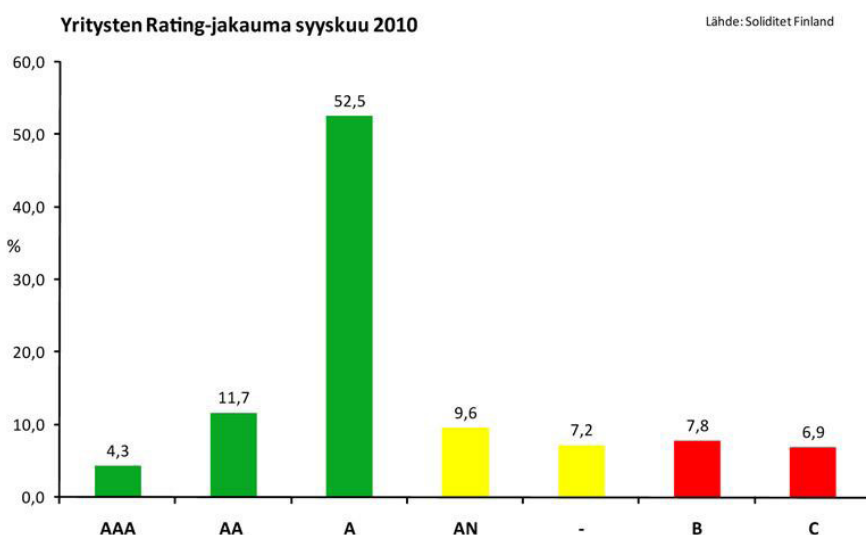
Dun & Bradstreet Finland Oy är en del av Bisnode Ab koncernen som hör till ledande kreditutgivare Europa. I de kreditupplysningar som Dun & Bradstreet ger ut klassas alla företag i sju olika ratingtal och de olika ratingtalen anger hur stor kreditrisk företaget i fråga har. Rating-klasserna är följande:

- AAA – Minimal kreditrisk

- AA – Mindre kreditrisk än medianen
- A – Normal kreditrisk
- AN – Nya företag, större kreditrisk än medianen
- - (ingen rating) - Otillräcklig eller motstridig information
- B – Större kreditrisk än medianen
- C – Betydlig kreditrisk

(Källa: dbfinland.dnb.com)

Fördelningen av företag inom olika ratingtal ändrar konstant. Soliditet Finland Oy, som är en del av samma koncern som Dun & Bradstreet Oy, har gett ut statistik av hur stor del av företagen som har till respektive ratingtal.

Figur 4: Fördelningen mellan olika ratingtal i september 2010 (Källa: www.kauppalehti.fi)

Hur Dun & Bradstreet kommer fram till vilken rating ett företag får är en summa på flera olika faktorer. De faktorer som påverkar ett företags rating delas in i fyra huvudgrupper. Dessa huvudgrupper är: Verksamhet, ekonomi, bakgrund och betalningsbeteende.

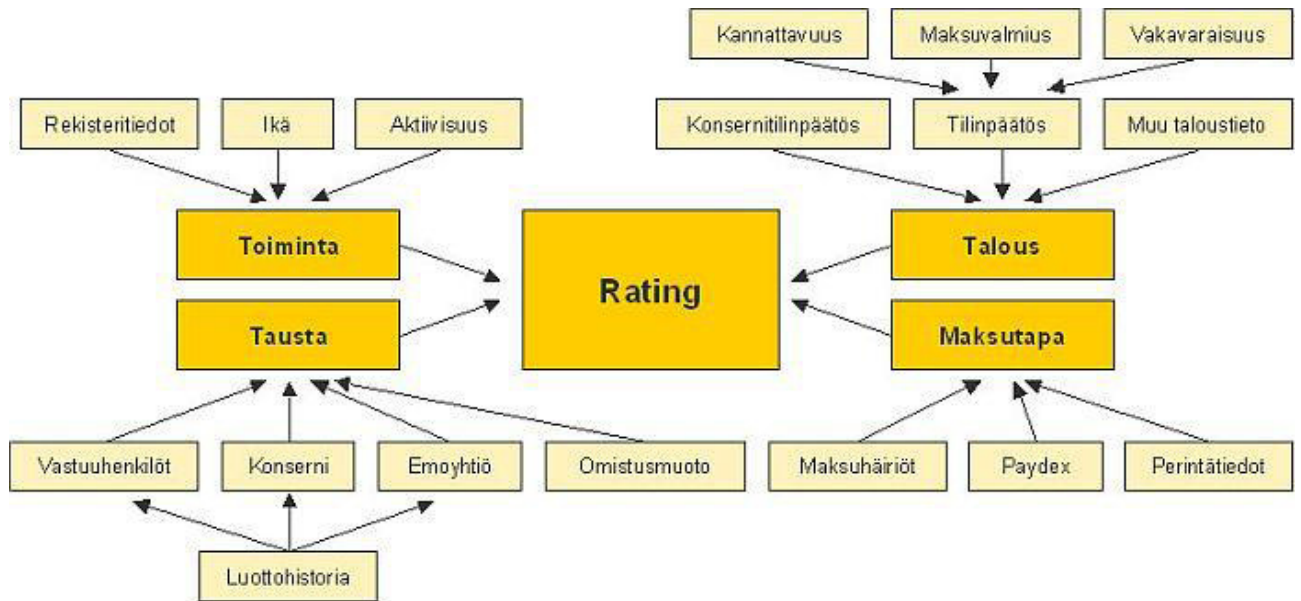
Dun & Bradstreet kollar på företagets verksamhet genom tre olika faktorer. Den första är att företaget är registrerat i handelsregistret och förskottsuppbörsregistret, den andra faktorn är företagets ålder och den tredje om företaget är aktivt.

Inom ekonomi ser man främst på bokslutet och där iakttas lönsamhet, likviditet och soliditet. Rating modellen iakttar även eventuellt ett koncernbokslut och annan ekonomisk information om företaget.

Inom företagets bakgrund iakttas de ansvariga bolagsmännen och deras kredituppgifter. Som en faktor är också bolagsformen. Det iakttas även eventuella förbindelser till en koncern(Tomperi 2007 s. 153).

Faktorer som påverkar betalningsbeteende är företagets Paydex d.v.s. hur snabbt företaget betalar sina fakturor i medeltal i jämförelse med förfallodagen. Man ser även om företaget har betalningssvårigheter från tidigare och man kollar upp om det har skett inkasseringsfall. Ett företags paydex anmäls alltid som ett tal. Om ett företag betalar sina fakturor på förfallodagen är företagets paydex 80, om företaget betalar fakturorna i genomsnitt en dag efter förfallodagen är talet 79 osv.

Rating modellen i sin helhet finns i figuren nedan.

Figur 5. Dun & Bradstreets rating modell. (källa: dbfinland.dnb.com)

Dun & Bradstreet ger ut sina kreditupplysningar i olika utsträckningar. Skillnaderna med kreditupplysningarna är informationen som mottagaren behöver. Vilken sorts rapport mottagaren tar är beroende på hurdan rapport mottagaren vill ha om företaget i fråga. De djupare rapporterna ger större insikt i de olika delområden. Med att man vet dessa får mottagaren en bättre bild om vad som gömmer sig bakom ratingtalet som ges till slut. Kreditupplysningen kan fås i fem olika former:

- D & B rating report
- D & B compact report
- D & B standard report (Bilaga 1)
- D & B fakta report
- Payment analysis report

(Källa: dbfinland.dnb.com)

4.2. Suomen Asiakastieto Oy

Suomen Asiakastieto Oy är bland de ledande kreditupplysningsföretagen i Finland. De har den största privata företagsdatabasen, som innehåller aktuell information om finska företag. Suomen Asiakastieto ger ut även kreditupplysningar om privatpersoner, där man kan se om personer har haft betalningssvårigheter förut. Suomen Asiakastieto publicerar dagligen Konkurssiutiset. Konkurssiutiset ger ut en lista av samtliga konkurs- och företagssaneringsansökningar som inlämnats dagen innan. Med hjälp av denna publikation kan företag reagera på samarbetspartnerns förändrade situation.

Suomen Asiakastietos kreditupplysningar är disponerade på ett annat sätt än de som Dun & Bradstreet ger ut. Modellen på kreditupplysningen som Suomen Asiakastieto Oy ger ut kallas Rating Alfa och den innehåller betydligt mer ingående information än Dun & Bradstreets rapporter. Förutom att kreditupplysningen ger allmän information om företaget kan kreditupplysningens innehåll delas in i tre huvudgrupper:

- Betalningssätt
- Bakgrund
- Ekonomi

Samtliga tre huvudgrupper får en egen rating och summan av dessa utgör den slutliga ratingen företaget får. Betalningssättets rating påverkas av företagets tidigare betalningsbeteende. Om företaget har från förut anmärkningar av betalningssvårigheter, som t.ex. protester, påverkas ratingen negativt. Man ser även hur snabbt företaget betalar sina fakturor i medeltal. Detta räknas i förhållande till förfallodagen.

Ratingen man ger till bakgrunden påverkas av de ansvariga bolagsmännen och deras kredithistoria samt av företagets tidigare rating. Man tar även i beaktande de ansvariga bolagsmännens eventuella förknippelser till andra företag. Till ratingen för bakgrunden påverkar också bolagsformen och förknippelser till en koncern.

Den ekonomiska ratingen företaget får grundar sig på bokslutet. Den ekonomiska delen delas i tre huvudgrupper: Resultaträkningen, balansräkningen och ekonomiska nyckeltal. Av resultat- och balansräkningen ges ut flera räkenskapsperioders tal så det är lätt att jämföra räkenskapsperioderna med varandra. Utifrån resultat- och balansräkningen räknas ut ett antal ekonomiska nyckeltal. Nyckeltalen beskriver företags volym, lönsamhet, soliditet och rörelsekapital. De ekonomiska nyckeltalen jämförs med de motsvarande för den specifika branschen företaget är i.

4.3. Brister och risker i kreditupplysningar

Kreditupplysningar är ett viktigt medel för factoringbolag då de beslutar om att finansiera försäljningsfakturer. Med kreditupplysningar kan factoringbolagen få en bild av ett företags helhetssituation. Att skapa denna bild kan anses vara kreditupplysningarnas uppgift. Därför är det viktigt att bilden kreditupplysningarna ger speglar så noggrant som möjligt företagets egentliga situation och nuläge.

Kreditupplysningarnas största brist är att all data de ger ut är föråldrat. När ett företag lämnar in sitt bokslut för året är de senaste siffrorna från månader tillbaka. I en marknad som är väldigt känslig för stora ändringar kan detta leda till att boksluten inte alls avspeglar nuläget. Nybyggandet sjönk drastiskt under året 2009. Det räknas med att man ungefär bygger runt 30 000 nya lägenheter årligen, medan det under året 2009 endast byggdes 22 000 nya lägenheter, ett ras på en dryg fjärdedel. År 2010 estimeras det dock att antalet nybyggda lägenheter skulle stiga till ungefär 33 000 (Kauppalehti, 2010). Stora kast i produktionsvolymerna skapar stora förändringar i företagets ekonomi. Så snabba förändringar är dock svåra att upptäcka från kreditupplysningar. De ekonomiska siffror kreditupplysningarna har är det senaste årets bokslut. I fallet av byggnadsbranschen, som nämndes tidigare, kan ett företags ekonomiska situation sett bra ut år 2009 på en kreditupplysning för att föregående år kan ha varit ett helt normalt år ekonomiskt sett. Detta leder till att företagets siffror i kreditupplysningen ger en mycket bättre bild av

företaget än vad situationen är i nuläget. När företaget lämnar in sitt bokslut för det gångna året präglar detta igen väldigt starkt kreditupplysningens slutsats av företagets ekonomiska situation det följande året.

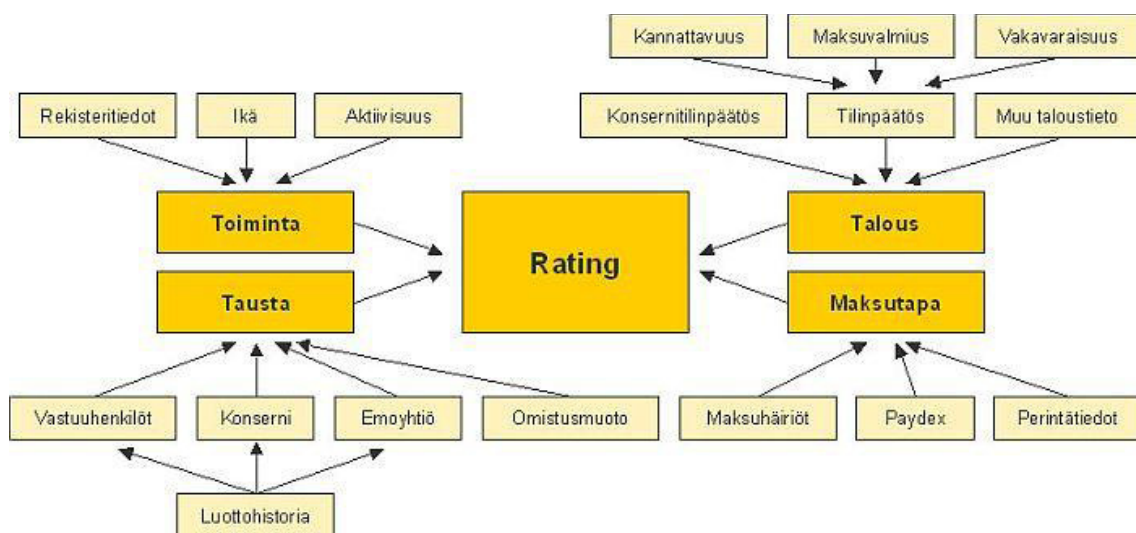
5. UNDERSÖKNING

När jag började fundera på hur jag skulle undersöka detta ämne fanns det saker undersökningen måste ge svar på. Dessa frågor var: Vilka brister det finns i de nuvarande ratingmodellerna och hur kunde man anpassa de nuvarande rating modellerna så att de skulle kunna ge mer valid information till factoringbolagen. Därför var det viktigt att undersökningen på ett sätt som gav den största möjligheten att ge valida svar på det som undersöktes. I detta arbete undersöks hur man kan anpassa kreditupplysningar så att de bättre möta factoringbolagens behov.

Jag valde att intervjua två personer som arbetat en längre tid inom factoring. De är Kari Pauku, som fungerar som finansieringschef på ett finansieringsbolag och Nina Frank, som är operativ chef på ett finansieringsbolag. Dessa personer har även bekantat sig med kreditupplysningar via sina arbetsuppgifter inom företag som håller på med factoring. Genom att utföra intervjuer med öppna frågor hoppades jag att kunna få så breda svar som möjligt. Detta ger även en möjlighet att utnyttja respondenternas yrkeskunskap till en större grad. Frågorna går en aning in i varandra. Detta leder till att respondenterna kommer att svara på vissa frågor delvis samma sak som de redan svarat tidigare, men från ett annat perspektiv. Med detta hoppas jag att hela området jag ställer frågor om skulle täckas. Om frågorna skulle ha ställts så att respondenterna haft färdiga svarsalternativ skulle detta inte ha gett utrymme för svar och tankar som utformats genom respondenternas egna erfarenheter. De öppna frågorna ger bredare svar och motiveringar till svaren, vilket anses vara viktigt i detta arbete. Motiveringar till svaren är viktiga för att detta arbete går ut på att ändra och anpassa en färdig modell och ändring utan en mo-

tivering har inget egentligt värde. Med att få motiveringar till svaren på t.ex. brister i en rating-modell får man svar på varför modellen bör anpassas.

Till intervjuerna (Bilaga 2) valde jag att ta med Dun & Bradstreets rating-modell så att de jag intervjuar skulle ha bakgrundsinformation till frågorna. Jag valde att ta Dun & Bradstreets rating-modell för att den är klarare än rating modellen Suomen Asiakastieto använder. Dun & Bradstreets rating-modell, och därmed kreditupplysningarna Dun & Bradstreet ger, är mer bekanta för de jag intervjuade. Jag tyckte att om de jag intervjuar har mer erfarenheter av denna modell är svaren mer ingående och möjliga brister har uppenbarats sig i praktiken. Det påverkade att mitt val blev att använda denna modell i intervjuerna.

Figur 6: Dun & Bradstreets rating modell, som användes som bas för intervjuer (Källa: dbfinland.dnb.com)

Frågorna till intervjuerna var uppbyggda så att de skulle ge svar på möjliga brister i rating-modellens struktur och dess innehåll. Jag försöker granska om respondenterna tycker de fyra mest väsentliga faktorerna i Dun & Bradstreets rating-modell redogörs så att factoringbolag har nytta av dem. Med frågorna försöker jag även få svar om det finns information factoringbolag anser att är viktigt, men rating-modellen inte alls tar i beaktande. Frågorna kan därmed kategoriseras i fem olika grupper:

- Företagets bakgrund

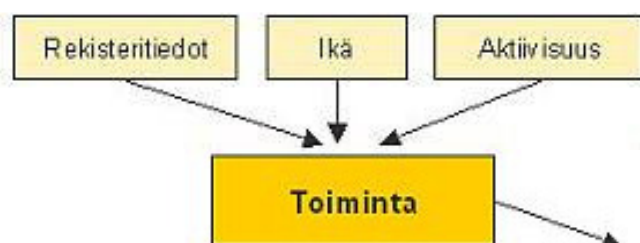
- Företagets verksamhet
- Ekonomisk situation
- Betalnings beteende
- Faktorer eller information rating-modellen överser

Dessa fem olika grupper kommer att alla behandlas skilt. Detta leder till att de fyra huvudfaktorerna i Dun & Bradstreets rating modell skiljs åt från modellen. Faktorernas funktion och möjliga brister i hur Dun & Bradstreet redogör för dem kommer att tas upp en åt gången.

5.1. Företagens verksamhet

I rating-modellen som granskas handlar den första delen om ett företags verksamhet. Med denna faktor vill man ge en indikation om ett företag utövar verksamhet och hur länge man gjort det. I Dun & Bradstreets rating-modell analyseras ett företags verksamhet med tre faktorer:

- Registrering – har företag registrerat sig i handelsregistret och förskottsuppbördsregistret
- Ålder – hur länge har företaget haft verksamhet
- Aktivitet – har företaget aktiv verksamhet som bäst

Figur 7: Verksamhetsdelen i Dun & Bradstreets rating modell (Källa: dbfinland.dnb.com)

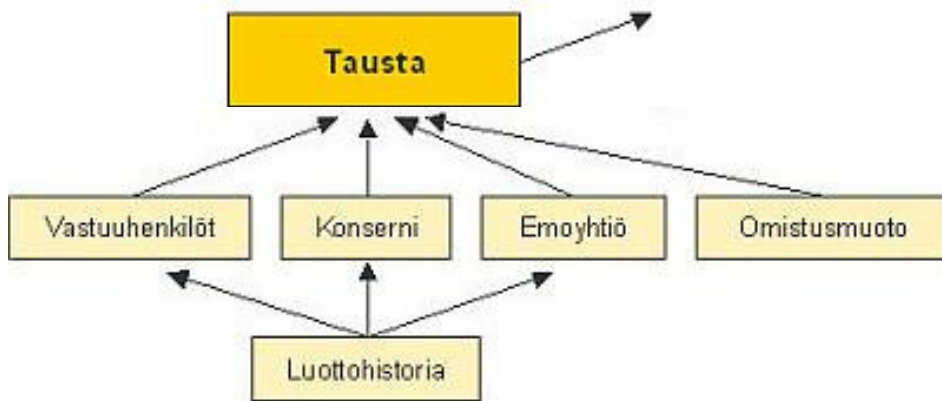
I intervjun som gjordes till denna studie frågades det om det fanns brister i hur Dun & Bradstreet redogör för företagets verksamhet i deras rating modell. En kritik som båda respondenterna gav åt ratingmodellen var att det inte alls tas i beaktande vilken bransch ett företag är i. Enligt de båda respondenterna kan detta bidra till att företagen inte behandlas rättvist när de ges ett ratingtal. Som exempel gavs att vissa branscher kräver stora lager, vilket i sig binder mycket kapital. Ett annat exempel var att vissa branscher förutsätter att företaget har investerat på en lokal, när det i en annan bransch kan vara att kostnaderna som ett företag utsätts för p.g.a. hyror är en obefintlig summa i bokföringen.

5.2. Företagens bakgrund

En av huvudfaktorena Dun & Bradstreets rating-modell är ett företags bakgrund. När Dun & Bradstreet analyserar företagets bakgrund ser man på fyra olika faktorer:

- Ansvarspersoner – vem är ansvarspersonerna i företaget
- Koncern – är företaget eventuellt ett koncernbolag
- Moderbolag – är företaget ett dotterbolag
- Bolagsform – vilken bolagsform har företaget

I rating-modellen iaktas även ansvarspersonernas kredituppgifter. Eventuellt kollar Dun & Bradstreet även på koncernens och moderbolagets kredituppgifter. Om dessa är dåliga påverkar detta företagets ratingtal negativt.

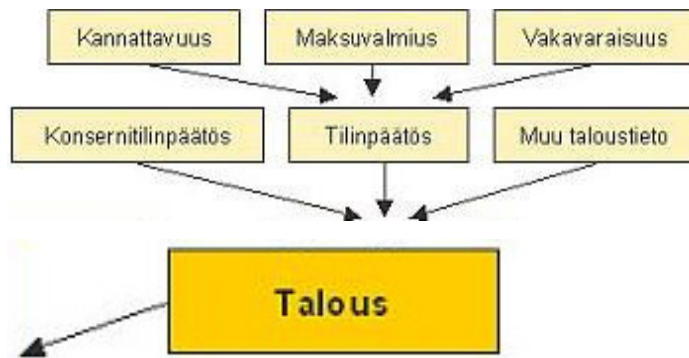
Figur 8: Bakgrundsdelen i Dun & Bradstreets rating modell (Källa: dbfinland.dnb.com)

Personerna som intervjuades ansåg båda att det finns faktorer som Dun & Bradstreets rating modell inte alls tar i beaktande när de kollar på ett företags bakgrund. Båda ansåg att det fattas information som borde påverka ett företags ratingtal. En faktor som poängterades var att man, med att se på en kreditupplysning, inte får reda på aktiefördelningen i företaget d.v.s. vem som äger aktierna. Dun & Bradstreets rating modell verkar inte iaktta när den nuvarande styrelsen i ett företag börjat. Detta kan leda till att man har ett företag som varit verksamt i flera år, men har en helt ny styrelse som i sig kan påverka ett företags sätt att agera. Man får inte heller fram om det finns styrelsemedlemmar som avgått och när de har i så fall avgått. Detta kunde ge indikationer om ett företag gått miste om viktig erfarenhet. När Dun & Bradstreets rating modell analyserar ett företags bakgrund tar de heller inte i beaktande ansvarspersonernas medborgarskap. Om ett företag har ägare utländska ägare anser flera finansiella institution detta som en riskfaktor. Ansvarspersoner med annat medborgarskap anses vara mer riskabelt för att det är svårare att få deras kredithistoria.

5.3. Ekonomisk situation

En viktig faktor i Dun & Bradstreets rating modell är företagets ekonomiska situation. Den viktigaste indikatorn för ett företags ekonomiska situation är dess bokslut. De saker Dun & Bradstreet kollar upp i ett företags bokslut är lönsamhet, likviditet och soliditet.

Företagets lönsamhet räknas med avkastning på investerat kapital (ROI). Likviditeten räknas med current ratio. Ett företags soliditet räknas med att se på förhållandet mellan eget kapital främmande kapital, d.v.s. egna kapitalets summa av hela balansen. Andra faktorer i rating modellens redogörelse för ett företags ekonomiska situation är ett eventuellt koncernbokslut och eventuell annan ekonomisk information om företaget.

Figur 9: Redogörelse för ett företags ekonomiska situation i Dun & Bradstreets rating modell (Källa: dbfinland.dnb.com)

Båda personerna jag intervjuade tyckte att Dun & Bradstreets sätt att analysera ett företags bokslut inte är helt komplett. Det fanns vissa brister analysen som innebär att det fattas utredning som påverkar ett factoringbolags beslutsfattning. De största bristerna enligt respondenterna var följande:

- Balansräkningens innehåll har inte tydliggjorts
- Skuldernas uppläggning
- En egentlig bokslutsanalys fattas

Balansräkningens uppbyggnad kan variera väldigt mycket mellan olika företag, t.ex. beroende branschen företaget är i. Då kan det hända att företaget har inventarier som avkortas med stora summor per år. Detta kan leda till att inventariernas värde sjunker väldigt drastiskt från ett år till ett annat. Båda personerna som intervjuades sade att en faktor som kan påverka ett företags likviditet, men som inte framkommer i Dun & Bradstreets redogörelse för ett företags ekonomiska situation, är att det inte redogörs för låneskuldernas uppläggning. Amorteringarnas storlek kan variera väldigt mycket beroende på vem företaget har tagit lånet av. Här gavs som exempel skillnaden på betal-

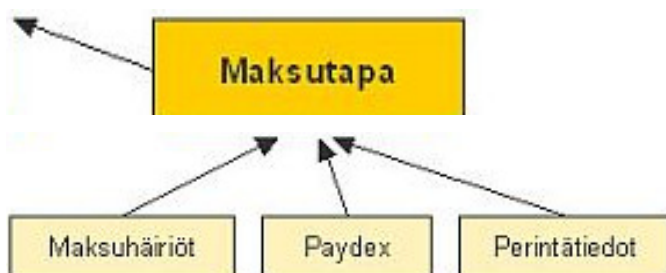
ningstid för lån från stora banker och mindre kreditinstitut. På basen av Dun & Bradstreets rating modell ges ut en kreditupplysning (Bilaga 1) som saknar helt en bokslutsanalys. Detta såg båda de jag intervjuade som en brist, för att det skulle ge en bättre överblick av bokslutet.

Respondenterna ansåg även att Dun & Bradstreets rating modell inte tar i beaktande tillräckligt med företagets föregående räkenskapsperiods bokslut. De tyckte att lita på att ett bokslut skulle kunna helt beskriva ett företags nuvarande ekonomiska situation för att boksluten görs alltid i efterhand. Ett företags ekonomiska situation kan ha ändrat drastiskt efter att de publicerat det senaste bokslutet. Detta leder till att företagen kan få bättre eller sämre ratingtal än vad deras nuvarande situation skulle förutsätta.

5.4. Företagens betalningsbeteende

En stark indikation på ett företags läge fås med att se på företagets betalningsbeteende. Om betalningen av fakturor börjar dra ut är detta ofta ett märke på att företagets likviditet inte är bra. Dun & Bradstreets rating modell granskar företagets betalningsbeteende med hjälp av tre faktorer:

- Betalningsstörningar
- Dun & Bradstreets egna paydex
- Information om inkasseringsfall

Figur 10: Analys av betalningsbeteende i Dun & Bradstreets rating modell (Källa: dbfinland.dnb.com)

De personer som intervjuats gav Dun & Bradstreets egna paydex en hel del kritik. Personerna som intervjuades ansåg att paydexen inte är väldigt valid för att så få företag i Finland anmäler sina betalade kundfordringar till Dun & Bradstreet. Båda respondenterna ansåg därför att det var viktigt att man fick mer information om företagets betalningsbeteende. Kritiken gentemot paydex berodde dock inte enbart av dess validitet. Dun & Bradstreets paydex tar inte i beaktande möjliga reklamationer eller oklarheter vid betalningar. Detta kan leda till att paydex talet blir helt missvisande, som i sin tur leder till att man får en sämre bild av företagets betalningsbeteende än vad den är i verkligheten.

5.5. Faktorer rating-modellen inte iakttar

De personer som intervjuades poängterade flera gånger om faktorer som fattades i Dun & Bradstreets rating modell. De menade att det finns faktorer som borde påverka ett företags ratingtal som rating modellen inte tar i beaktande. Respondenterna ville ha mera faktorer i rating modellen. Dessa var faktorer som skulle göra analysen av de fyra huvudfaktorerna bredare och därmed heltäckande.

Den faktor som påverkar factoringbolagens beslut och borde, enligt respondenterna, synliggöras i rating modellen är branschen företaget är verksam inom. Respondenterna ansåg, av egen erfarenhet, att om ett företag är inom en bransch där man säljer någon konkret produkt finns det en mindre risk för stora kreditförluster än om de är i t.ex. byggnadsbranschen där man har långa projekt. Respondenterna ansåg att de långa projekten hämtade med sig en osäkerhet p.g.a. att faktureringsgrunden inte var alltid lika tydlig som den är för en konkret produkt. Denna faktor skulle höra i rating modellen inom huvudfaktorn verksamhet. En annan faktor respondenterna tyckte att fattades var en ordentlig klargöring av ägarförhållanden i ett företag. Detta gäller främst aktiebolag. I rating modellen tas upp vem som är ansvarspersonerna i företaget, men det framkommer inte hur aktierna fördelar sig. D.v.s. man får ingen information om vem som äger

aktier i företaget. Detta leder till att personer kan ha intressefördelar utan att den som kollar på kreditupplysningar gjorda på basis av Dun & Bradstreets rating modell vet om detta. Detta var en faktor som båda respondenterna ansåg vara viktig och att det fanns därmed väsentlig information som fattades i kreditupplysningarna tack vare rating modellens uppbyggnad.

5.6. Viktig information för factoringbolag

Factoring fungerar som en tredje part i ett förhållande mellan en säljare och en köpare. Därmed har de behov och tillgång av specifik information av företagen de samarbetar med. Under intervjuerna redogjorde respondenterna vad de ansåg vara viktig information för factoringbolag, då de gör beslut om att finansiera ett företags kundfordringar. Factoringbolagen har även tillgång till material av sina kunder som inte företagen som ger ut kreditupplysningar har. Detta är p.g.a. att factoringbolagen måste få så valid information som möjligt innan de börjar samarbete och finansierar kundfordringar.

När det frågades vilka faktorer som är viktigast för factoringbolag, d.v.s. vilka faktorer stöder factoringbolag främst sina beslut, poängterades det några faktorer. Enligt dem som blev intervjuade var följande faktorer viktigast:

- Information om betalningsbeteende
- Företagets bakgrund, historik
- Hur nytt det senaste bokslutet var
- En boksluts analys

Gällande information om företagets betalningsbeteende och företagets bakgrund tyckte respondenterna att det var ytterst viktigt att det fanns valid information som ger en bild om föregående år. Respondenterna ansåg att företagets betalningsbeteende ofta korrelerade med framtida betalningsbeteendet. Genom att få historik av hur företaget klarat sig förut kunde man ofta hitta trender. Med hjälp av att hitta trender är det lätt att se åt vilket håll företagets ekonomi är på väg. En av respondenterna, sade att om ett företag

publicerade snabbt sitt bokslut tydde det oftast på bra siffror. Om ett företag dröjde med att publicera sitt bokslut var det ofta märke på att resultatet inte varit speciellt bra.

För att factoringbolag är samarbetspartner med företagen som de finansierar, genom att köpa deras kundfordringar, kan factoringbolagen ha tillgång till information som företag inte behöver publicera. Som tidigare nämnts, är det viktigt för factoringbolag att de har så färsk data som möjligt. Därför kan factoringbolag be efter mellanbokslut från sina kunder, som ger de nyaste talen och bästa bilden av företagets ekonomiska nuläge. Före factoringbolag börjar ett samarbete skapar de oftast en personlig kontakt och ser den blivande kundens faciliteter. Detta ger, enligt respondenterna, en bild av företaget som man inte får via ekonomiska tal. Enligt respondenterna hjälper det beslutsfattandet om man konkret sett företaget man förhandlar med.

Factoringbolag har tillgång till ett bredare bokslut från sina kunder än vad de skulle ha om de endast skulle kolla på en kreditupplysning. Med hjälp av detta bredare bokslut kan factoringbolagen se mer specificerat balansräkningens uppbyggnad. Där kan de se varifrån företagets långfristiga skulder uppstått. Detta hjälper factoringbolagen att estimerade kommande amorteringar och avskrivningar på förhand. Factoringbolagen kollar oftast sina kunders försäljnings- och inköpsreskontra innan de ingår samarbete. Detta görs för att få en bättre bild av hur de kortfristiga och långfristiga skulderna är uppbyggda i företagets balansräkning. Genom att se på reskontrorna kan factoringbolagen även få information om kommande kreditförluster och tidigare reklamationer. Ett företags kundkrets påverkar ett företags verksamhet och till factoringbolag är detta, enligt respondenterna, en riskfaktor. Detta p.g.a. att om ett företag har väldigt få företag i sin kundkrets kan en snabb oväntad förändring i en av kundernas ekonomiska situation påverka företagets omsättning drastiskt. Factoringbolagen kan även göra analyser på sina kunders framtid genom att se på leverantörskontrakt som kan ge en sorts försäkring om framtiden och tillväxtpotentialer. När ett företag ingår ett kontrakt med ett factoringbolag går ansvarspersonerna oftast i personlig borgen. Med detta får factoringbolaget en bild av ansvarspersonens förmögenhet som, enligt respondenterna, ger en bild om hur stark grund företaget är byggt på.

5.7. Studiens slutsatser

Genom att studera materialet som intervjuerna gett, sticker det fram vissa brister i Dun & Bradstreets rating modell från factoringbolags synpunkt. Dessa är faktorer som bör anpassas till Dun & Bradstreets rating modell, för att modellen bättre ska tjäna factoringbolagens ändamål. Vissa av faktorerna uppstår p.g.a. factoringbolagens ställning som tredje part mellan en säljare och en slutkund, medan andra bildas från factoringbolagens tillgång av material och information från deras kunder. Med detta menas material som företagen inte behöver publicera, som t.ex. mellanbokslut.

Enligt intervjuerna borde det alltid framkomma vilken bransch ett företag är inom. Vissa branscher hämtar med sig risker som är specifika för just denna bransch, medan andra branscher medför mindre risker, jämför byggnadsbranschen med en bransch som säljer en konkret vara (jfr kapitel 2.2) . Detta borde, enligt intervjuerna, framkomma i Dun & Bradstreets rating modellens analys om företagets verksamhet.

Intervjuerna tyder på att det finns faktorer inom ett företags bakgrund som påverkar ett factoringbolags beslut som inte nämns i Dun & Bradstreets rating modell. Den faktor som borde läggas till när man analyserar ett företags bakgrund är vem som äger aktierna i företaget och när ansvarpersonerna kommit till företaget. Detta skulle, enligt intervjuerna, ge en bredare vy på företagets bakgrund och därmed täcka möjliga risker.

Redogörelsen av företagets ekonomiska situation borde, enligt intervjuerna, vara mer omfattande. Speciellt nämndes det att balansräkningen borde granskas närmare och därifrån borde de olika talens bakgrund redas ut. I balansräkningen borde iaktas varifrån ett företags skulder uppstått d.v.s. vem som står bakom det lånade kapitalet. Enligt intervjuerna borde det läggas tyngd på hur färsk siffrorna är. Därför borde man alltid kolla upp när det senaste bokslutet är gjort. Factoringbolag har tillgång till material som inte behöver publiceras och detta material, som t.ex. försäljnings- och inköpsreskontran bör tas i beaktande i rating modellen.

Betalningsbeteendet ansåg de som blev intervjuade vara en viktig indikator för ett företags ställning. De ansåg att när man analyserar ett företags betalningsbeteende skall det finnas mycket material från en lång tid. Att kunna fastställa validiteten för siffror om betalningsbeteende kräver detta mycket material. Tyngden av ett företags betalningsbeteende på dess totala ratingtal ansågs hänga ihop med mängden information om betalningar.

En faktor som togs upp under intervjuerna var personlig kontakt med kunden. Detta kunde ses som en ny faktor i en rating modell anpassad för factoringbolag. Den personliga kontakten leder till att factoringbolaget får konkret se tillverkningen och människorna bakom företaget. Enligt intervjuerna kunde detta ge en bättre bild av ett företags sätt att fungera och deras ambitionsnivå.

6. DISKUSSION OCH AVSLUTNING

Målet med detta avslutande kapitel är att summera de centrala teman och elementen som har presenterats och undersökts i detta arbete. Först diskuteras studiens bakgrund, sedan diskuteras de huvudsakliga resultaten och därefter kollas det kritiskt på intervjuerna som gjorts.

Bakgrunden till detta arbete har kommit från egna arbetserfarenheter och genom att följa medier som grubblar över den dåliga ekonomiska situationen i samhället. Genom att jobba på ett företag som är i kontakt med flera mindre näringsidkare får man följa med verkligheten bakom siffror. Flera näringsidkare sköter inte, enligt intervjuerna, sin bokföring på bästa möjliga sättet. Detta leder till att riskhantering måste prioriteras och därmed försöka avskaffa risken för möjliga förluster, som skulle kunna undvikas relativt enkelt. Sådana förluster kan uppkomma t.ex. för att man inte sköter om företagets fakturer.

I undersökningen sätts Dun & Bradstreets rating modell under väldigt mycket kritik. De faktorer som, enligt arbetet, bör tilläggas eller förbättras i rating modellen kräver oftast att den som ger ut ett ratingtal har tillgång till material företag inte behöver publicera. Dun & Bradstreet har inte tillgång till allt detta material och kan därför inte beakta denna information när de bygger upp sin rating modell. Det som skiljer factoringbolagens grunder att analysera hur riskabelt ett företag är jämfört med Dun & Bradstreet är den personliga kontakten de får med ansvarspersonerna i ett företag. Detta har Dun & Bradstreet naturligtvis inte möjlighet att skapa och därför kan inte denna faktor iaktas i rating modellen.

Personerna som intervjuades var båda från samma företag. Detta kan ha lett till att deras synpunkter och åsikter var liknande. Det kan därför diskuteras ifall de som intervjuades hade därmed liknande erfarenheter av rating modellen och har företaget de jobbar i påverkat resultaten. De som blev intervjuade var personer jag redan kände, som troligtvis gjort att de inte var lika formella som mot en okänd intervjuare svarade på frågorna. Detta har troligtvis ökat på svarens bredd. Faktumet att personerna som blev intervjuade var mina förmän kan även i viss mån fått dem att fundera noggrant på vad de sagt. Detta leder till att deras ställning på arbetsplatsen kan ha påverkat resultaten.

KÄLLOR

Ax, Christian & Johansson, Christer & Kullvén Håkan, 2005, *Den nya Ekonomistyrningen*, 3. uppl. Liber, 693 s.

Eklund, Klas, 2001, *Vår Ekonomi*, 9. uppl. Prisma, 512 s.

Grönlund, Leif, 1999, *Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi*, 6. uppl. Gaudeamus, 106 s.

Karjalainen, Lasse, 1999, *Pienyrityksen talousopas*, 1. uppl. Finnvera Oyj, 173 s.

Larsson, Claes-Göran, 2000, *Cash Management för företag*, 8. uppl. Studentlitteratur, 170 s.

Tomperi, Soile, 2007, *Kehittyvä kirjanpito*, 11. uppl. Edita, 312 s.

Jurvelin, Kyösti. 2010. Laskut heti perintään – luottotappiot kasvavat nopeasti. *Kauppalehti*. 28.09.2010

Dun & Bradstreet Finland Oy. 2010, *Rating kertoo yhtiön luottokelpoisuudesta*. Tillgänglig:

<http://dbfinland.dnb.com/Finnish/default.htm?Loc=/Finnish/DataBase/rating.htm>

Hämtat: 20.08.2010

Dun & Bradstreet Finland Oy. 2010, *Luottotietoraportit*. Tillgänglig:
<http://dbfinland.dnb.com/Finnish/default.htm>

Hämtat 21.08.2010

Suomen Rahoitusyhtiöiden Liitto. 2003, *Factoring sähköisessä laskutuksessa*. Tillgäng-
ling:

http://www.tieke.fi/mp/db/material_folder/x/IMG/15397:15069/file/Letto_Factoringsahkoisessalaskutuksessa.pdf

Sökt 20.09.2010

Finanssialan Keskusliitto. 2010, *Finansbolagens verksamhet*. Tillgänglig:
http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_4330

Hämtad 20.09.2010

Kauppalehti. 2010. *Kamppailu kassavirrasta*. Tillgänglig:

<http://www.digipaper.fi/vip/26201/index.php?pgnumb=4>

Sökt: 28.09.2010

Kauppalehti. 2010, *Tiedoite/Soliditet: AAA-Yritysten määrä romahti 2010*.

Tillgänglig: <http://www.kauppalehti.fi/5/i/yritykset/lehdisto/stt-info/tiedote.jsp?selected=kaikki&oid=20100901/12850563468230>

Hämtad 22.09.2010

Suomen Asiakastieto Oy. 2010, *Sopimusasiakkaan palvelut*. Tillgänglig:
https://www.asiakastieto.fi/help/fi/ohje_sisalto_kotimaa.htm

Sökt 2.2.2010

Skatteverket. 2010. Kun maksuvaikkeitä yllättävät. Tillgänglig:

<http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=2983;207549>

Sökt: 28.09.2010

Tieke. 2003. Factoring sähköisessä laskutuksessa (pdf-fil). Tillgänglig:

http://www.tieke.fi/mp/db/material_folder/x/IMG/15397:15069/file/Letto_Factoringsahkoisessalaskutuksessa.pdf

Sökt: 24.09.2010

Helsingin Sanomat. 2010. Luksustuotteet käyvät jälleen kaupaksi. Tillgänglig:

<http://www.hs.fi/talous/artikkeli/Luksustuotteet+k%C3%A4yv%C3%A4t+j%C3%A4lleen+kaupaksi/1135256066291>

Sökt: 01.10.2010

Paukku, Kari och Frank, Nina. 2008, *Intervju om anpassning av kreditupplysningar till factoringbolag* [muntl.]. Transkriberad och bifogad till detta arbete. 1.10.2010.

BILAGOR

Bilaga 1/1(5): D & B Standard report

Bilaga 1:

Decide with Confidence

D&B Standard

Kohde	Testiyritys Suomalainen Oy	Pvm	2003-10-31
Osoite	Isokatu 12-14 B 1, SF-99999 Testilä	Toimeksiantaja	Dun & Bradstreet, Finland
		Käsittelijä	Duns Print Fi
D-U-N-S Nro	65-200-7816	Tilausno	ESD1-20031031-141830-NB3N
Y- tunnus	00000006		
Puhelin	+358 9 1234567		
Telefax	+358 9 245666		

AAA
KORKEIN LUOTTOLUOKITUS
LIMIITTI 490 TEUR

Ratingperusteet

<u>Toiminta:</u>	Vakiintunut
<u>Tausta:</u>	Positiivinen
<u>Talous:</u>	Hyvä
<u>Maksutapa:</u>	Positiivinen

Ratinghistoria:

Pvm	Rating	Limiitti, TEUR
-----	--------	----------------

2003-10-31	AAA	490
2003-10-31	AA	125
2003-10-31	A	41
2003-06-05	AA	90
2003-06-04	AA	90
2003-06-02	AA	90
2003-02-28	AA	90
2003-02-25	AA	90

[YLÖS!](#)

Toiminta

Vakiintunut

Yritysmuoto	Yksityinen osakeyhtiö (oy)
Toiminta aloitettu	1991-01-01
Rekisteröity	1991-01-03
Viimeisin nimenmuutos	1998-12-12
Aikaisempi nimi	Testiyritys Ky
Aputoiminimet	Best-Test Testbolag Testcompany
Kotipaikka	Testilä
Osakepääoma	2,523 (EUR)
Työntekijöiden lkm	10 - 19 henkeä
ALV-rekisterissä	Kyllä

Tuontitoimintaa Kyllä

Vientitoimintaa Kyllä

Toimiala

3614 / Muiden huonekalujen valmistus

5147 / Muiden kotitaloustavaroiden tukkukauppa

[YLÖSI](#)

Tausta

Positiivinen

Tytäryhtiöt	2 rekisteröity	Osakepääoma
D-u-n-s nro	Nimi	(eur)
<u>36-923-9327</u>	Testitytärtyhtiö 1 Oy Suomi	8,409
<u>65-158-3254</u>	Testifaktayritys Oy Suomi	2,523
Pörssiyritys	Kyllä	

.

Vastuuhenkilöt

Nimi	Henkilötunnus	Rooli
Testi Ari Antero	050658	Puheenjohtaja
Testi Esko Akseli	030945	Varsinainen jäsen
Testi Taina	120362	Varajäsen
Testi Eero Juhani	041045	Toimitusjohtaja
Testi Pirjo	010150	Prokuristi

Nimenkirjoitus

Puheenjohtaja yksin

Toimitusjohtaja yksin

2 varsinaista jäsentä yhdessä

Vastuuhenkilöiden luottohistoria

Muut yrityskontaktit

Ei rekisteröity

[YLÖS!](#)

Talous

Hyvä

Tilikausi/

Tk:n pituus

0112 12

0212 12

(TEUR)

Liikevaihto		3,699	5,623
Työntekijöiden lkm		5	14
Tulos ennen veroja		13	1,020
Oma pääoma		480	1,214
Vastaavaa		1,414	1,681
Liikevaihto/työntekijä		739	401
Omavaraisuus	%	35.00	72.20
Quick ratio		0.10	0.70
Current ratio		0.40	1.80
Sipo	%	6.60	87.76
Velkaantumisaste		1.86	0.39

[YLÖS!](#)

TILINPÄÄTÖS

Tuloslaskelma, TEUR

Tilikausi/tk:n pituus

0112 12

0212 12

Liikevaihto	3,699	5,623
Liiketoiminnan kulut	-3,655	-4,497

Käyttökate	44	1,126
Poistot	0	0
Liiketulos	44	1,126
Rahoitustuotot	0	0
Korkokulut	-40	-70
Muu rahoituskulut	0	0
Tulos rahoituserien jälkeen	4	1,056
Satunnaiset erät	-11	-36
Tulos satunnaiserien jälkeen	-7	1,020
Tilinpäätössiirot	20	0
Tulos ennen veroja	13	1,020
Verot	0	-286
Tilikauden tulos	13	734

Tase

Tilikausi/tk:n pituus	0112 12	0212 12
Rahoitusomaisuus	89	195
Myyntisaamiset	12	78
Varastot	258	458
Muu vaihto-omaisuus	0	0
Rahoitus- ja vaihto-omaisuus yhteensä	359	731
Käyttöomaisuus	1,055	950
Vastaavaa yhteensä	1,414	1,681
Ostovelat	745	398
Muu lyhytaikaiset velat	73	4

Lyhytaikainen velka yhteensä	818	402
Pitkäaikainen velka	96	65
Varaukset	20	0
Osakepääoma	5	5
Muu sidottu oma pääoma	0	0
Vapaa oma pääoma	475	1,209
Oma pääoma yhteensä	480	1,214
Vastattavaa yhteensä	1,414	1,681

Yrityskiinnitykset

Pvm	(TEUR)
2003-01-21	2,336

[YLÖS!](#)

Maksutapa

Positiivinen

Maksuhäiriöt

Ei rekisteröity

Paydex

Pvm	Kohde	Toimiala	Koko maa (k.a.)	Laskut (kpl)	Lähteitä (kpl)	Lasku (k.a.) (eur)
2003-10-26	79	77	77	4017	14	1,708
2003-09-30	79	77	77	4232	15	1,647

2003-08-31	79	77	77	4349	14	1,565
2003-07-31	79	77	77	3988	14	1,207
2003-06-30	79	77	77	3899	15	1,234

D&B:llä on 2003-10-26 käytettävissään

4017 maksutapakokemusta. Laskun keskikoko on 1.708 (EUR).

Kohde maksaa laskunsa keskimäärin

1 päivää eräpäivän jälkeen.

Intervju – Anpassning av kreditupplysningar för factoringbolag

Fråga 1:

Baserat på Dun & Bradstreets rating modell, vad ser Ni att det finns för brister inom verksamhetens analys när factoringbolag använder denna som hjälpmedel till finansieringsbeslut?

Finska: Perustuen Dun & Bradstreetin rating malliin, minkälaisia puutteita näette heidän tapaansa analysoida yrityksen toimintaa kun factoring yritykset käyttävät luottoraporttia päätöksentekovälineenä?

Fråga 2:

Tar Dun & Bradstreets rating modell i beaktande alla viktiga faktorer som ett factoringbolag behöver inom företagens bakgrund?

Finska: Huomioiko Dun & Bradstreetin rating malli mielestänne kaikki yrityksen taustaan liittyvät tekijät jotka vaikuttavat factoring yrityksen päätöksentekoon?

Fråga 3:

Finns det brister som gör att det för factoringbolag riskabelt att lita på Dun & Bradstreets sätt att redogöra för företagens ekonomi?

Finska: Onko Dun & Bradstreetin rating mallin tavassa selvittää yrityksen taloudellinen tilanne puutteita? Minkälaisia riskejä puutteet luovat?

Fråga 4:

I jämförelse till Dun & Bradstreets rating modell, behöver factoringbolag ytterligare information om företagens betalningsbeteende för att undvika möjliga risker?

Finska: Verraten Dun & Bradstreetin rating mallin, tarvitseeko factoring yritys lisätietoja yrityksen maksutavasta välttääseen mahdollisia riskejä tulevaisuudessa?

Fråga 5:

Från ett factoringbolags synpunkt, ser ni att det finns någon faktor i Dun & Bradstreetin rating modell som fattas helt och hållet eller inte beaktas tillräckligt?

Finska: Näkisittekö, factoring yrityksen näkökulmasta, että Dun & Bradstreetin rating mallista puuttuu jokin tekijä kokonaan tai onko jollain tekijällä liian vähän painoarvoa?

Fråga 6:

Vilka faktorer anser Ni vara de viktigaste för ett factoring företag inom Dun & Bradstreetin rating modell och varför?

Finska: Mitkä tekijät ovat mielestänne tärkeimpiä factoring yritykselle Dun & Bradstreetin rating mallissa ja miksi ne ovat tärkeimpiä?

Fråga 7:

Har factoringbolag tillgång till information om företag som Dun & Bradstreetin rating modell inte beaktar, men som har betydelse för factoringbolags finansieringsbeslut?

Finska: Onko factoring yrityksellä saatavilla tietoja yrityksistä joita Dun & Bradstreetin rating malli ei huomioi, mutta jotka vaikuttavat factoring yrityksen päätöksentekoon?